

Förstudie avseende stöd till enskilda utövare inom kulturområdet

Region Norrbotten

Förstudie

Februari 2026

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och frågeställningar	3
Revisionskriterier	3
Avgränsning	4
Metod	4
Resultat	5
Finns dokumenterade riktlinjer och rutiner som ligger till grund för beslut och utbetalning av stöd till enskilda? (inkluderat säkerställande av oberoende i beslutsfattandet)	5
Vilka typer av kontroller genomförs för att säkerställa att ansökningar uppfyller krav i beslutade riktlinjer?	8
Finns kontroller som säkerställer att utbetalningar sker till rätt person och att dessa används till det ändamål som de beviljats för?	9
Vilken uppföljning och återrapportering sker till styrelse/nämnd?	10
Sammanfattning	12

Inledning

Bakgrund

Region Norrbotten erbjuder stöd för olika kulturinsatser till de som vill bidra till att stärka kulturens roll och betydelse i Norrbotten. Det handlar om stöd för kulturinsatser, stipendier, verksamhetsstöd samt fördelning av statliga medel via den s.k. kultursamverkansmodellen. Inom ramen för kulturstöd fördelas olika typer av medel/stöd i form av kulturmedel, mobilitetsstöd, turnéstöd, "Snabba ryck" samt manusbearbetning.

Utifrån väsentlighet och risk har revisorerna beslutat att genomföra en förstudie avseende regionens hantering av stöd till enskilda utövare inom kulturområdet.

Syfte och frågeställningar

Syftet med förstudien är att identifiera och analysera potentiella risker i regionens hantering av stöd till enskilda utövare inom kulturområdet samt bedöma om det finns behov av en fördjupad granskning inom området.

För att uppfylla förstudiens syfte fokuseras förstudien på följande områden:

1. Finns dokumenterade riktlinjer och rutiner som ligger till grund för beslut och utbetalning av stöd till enskilda? (inkluderat säkerställande av oberoende i beslutsfattandet)
2. Vilka typer av kontroller genomförs för att säkerställa att ansökningar uppfyller krav i beslutade riktlinjer?
3. Finns kontroller som säkerställer att utbetalningar sker till rätt person och att dessa används till det ändamål som de beviljats för?
4. Vilken uppföljning och återrapportering sker till styrelse/nämnd?

Revisionskriterier

- Kommunallag kap 6 § 6 (nämnds ansvar för ändamålsenlighet och intern kontroll)
- Regionens riktlinjer för stöd till enskilda utövare
- Regionens regler för ekonomisk förvaltning
- Andra styrande dokument på fullmäktigenivå eller på uppdrag av fullmäktige

Avgränsning

Förstudien avgränsas till att kartlägga regionens hantering avseende stöd till enskilda utövare inom kulturområdet. Förstudien omfattar inte föreningar och eventuellt andra organisationer som erhåller stöd.

Metod

Förstudien har genomförts genom dokumentgranskning av styrdokument, protokollsgenomgång samt genom intervjuer med berörda tjänstepersoner. Intervjuer har genomförts med:

- Kulturchef
- Biträdande kulturchef
- Kulturutvecklare

Resultat

Finns dokumenterade riktlinjer och rutiner som ligger till grund för beslut och utbetalning av stöd till enskilda? (inkluderat säkerställande av oberoende i beslutsfattandet)

Iakttagelser

Region Norrbotten har *Riktlinje stöd kultur* (det framgår inte när riktlinjen är godkänd, ansvarig är regional utvecklingsdirektör). Enligt uppgift vid sakgranskning är dokumentet antaget av regionala utvecklingsnämnden. I riktlinjen framgår att Region Norrbotten beviljar stöd inom kulturområdet för att främja ett dynamiskt, mångsidigt kulturliv och göra konst och kultur tillgängligt för norrbottningar och besökare. I Kulturplan för Norrbotten anges den övergripande inriktningen för kulturutvecklingen som förverkligas genom en rad olika kulturstöd. Vidare framgår av riktlinjen att Region Norrbottens stöd inom kulturområdet ska bidra till ett jämlikt kulturutövande och kulturdeltagande över hela länet, där barn och ungdomars tillgång till kulturupplevelser särskilt ska uppmärksammas. Utvecklingen av nationella minoriteter och urfolks kultur och språk ska stödjas. Riktlinjen är på en mycket övergripande nivå och omfattar knappt en sida.

Det finns även styrande dokumentet *Villkor kulturstöd*¹. I dokumentet framgår vilka stödformer som omfattas, styrande förutsättningar och vem/vilka som kulturmedel kan sökas av. Vidare framgår allmänna villkor, villkor för kulturmedel, villkor för turnéstöd, villkor för mobilitetsstöd (bild- och formkonstnärer, dansare, författare), villkor för manusbearbetningsstöd samt villkor för Snabba ryck. Vidare framgår stödmottagarens åtaganden, redovisning, omprövning av beslut och återkrav samt utbetalning av beviljat stöd. Enligt uppgift från intervjuer är enskilda kulturutövare berättigade att ansöka om kulturmedel (projektstöd), turnéstöd, mobilitetsstöd och manusbearbetningsstöd.

Vi noterar att de i ovan dokument finns en del villkor som är formulerade som *bör* samt att det finns villkor som ger utrymme för tolkning. Det saknas tydliga bedömningsgrunder.

Inom ramen för förstudien har vi erhållit följande rutiner som ligger till grund för beslut och utbetalning av stöd till enskilda:

- Process – fördelning och bedömning av kulturstöd. Dokumentet är att betrakta som en lathund och uppställt i punktform. Punkterna är på en övergripande nivå. Dokumentet är inte daterat och det går inte att utläsa att dokumentet är hänförligt till Region Norrbotten.
- Riktlinjer för bedömning – Kulturstöd. Dokumentet beskriver kriterier för stödformen kulturstöd som kan besvaras med ja/nej. Det framgår inte hur dessa kriterier ska säkerställas. Det framgår

¹ Dokumentet är godkänt 2023-08-23 och ansvarig är regional utvecklingsdirektör.

även lista på saker som inte går att säkerställa i alla ansökningar (eftersom de inte efterfrågar det) men att ta i beaktande samt prioriterade insatser år 2026. Vi noterar att det bland punkterna som inte går att säkerställa i alla ansökningar finns villkor som finns med i dokumentet *Villkor för kulturstöd*. Dokumentet *Riktlinjer för bedömning – Kulturstöd* är inte daterat och det går inte att utläsa att dokumentet är hänförligt till Region Norrbotten. Vi noterar även att samtliga villkor inte finns med i dokumentet. Inom ramen för förstudien har vi inte erhållit motsvarande dokument för övriga stödformer och som nämnts ovan finns det inte alltid tydliga bedömningsgrunder.

- Beslutsmatris. I dokumentet ska handläggare fylla i information om projektet, prioriterade insatser, ekonomi, uppfyllda kriterier (ja/nej), historia (om det är en ny sökande, tidigare finansiering från Region Norrbotten, slutredovisning godkänd) samt bedömning. Beslutsmatrisen omfattar inte samtliga villkor och dokumentation av säkerställandet av dessa.

Inom ramen för förstudien har vi erhållit exempel på dokumentation i beslutsmatrisen för stöd. Vi noterar att den dokumentation som sker är kortfattad och besvaras med exempelvis ja eller nej.

- Handläggning av Kulturmedel i Nyps². Dokumentet är en lathund för hur handläggare ska handlägga kulturmedel i ärendehanteringssystem. Dokumentet är inte daterat och det går inte att utläsa att dokumentet är hänförligt till Region Norrbotten. Vid intervju framgår att stödformen kulturmedel (projektstöd) hanteras via systemet Nyps. I NYPS finns också beredningsuppgifter som besvaras av handläggare utifrån villkor som finns för stödet.

Vid intervju framgår att det är två ansökningsperioder per år för de olika formerna av kulturstöd, förutom för mobilitetsstöd och "Snabba Ryck" som kan sökas löpande.

I *Delegationsordning för regionala utvecklingsnämnden*³ framgår att beslut om stöd till riktade kulturinsatser för ansökningar till och med 200 000 kr eller 20 000 euro är delegerade till regiondirektör som får vidaredelegeras. Enligt intervju är detta vidaredelegerat till kulturchef som får besluta om stöd till och med 200 000 kr eller 20 000 euro. Vi har erhållit *Regiondirektörens vidaredelegering*⁴ där det går att utläsa att vidaredelegering skett till regionala utvecklingsdirektören och kulturchefen. Vi noterar att den vidaredelegationen inte framgår av regionala utvecklingsnämndens delegationsordning. I delegationsordningen framgår att beslut om stöd till riktade kulturinsatser för ansökningar över 200 000 kr till 400 000 kr eller 40 000 euro är delegerade till regionala utvecklingsnämndens ordförande.

På hemsidan www.utvecklanorrbotten.se, som är en del av Region Norrbotten, finns information om kulturstöd och stöd för kulturinsatser. På hemsidan är det möjligt att se vilka stöd som beviljats av Region Norrbotten under hösten 2025. Det finns även information om bland annat

² Nyps är ett ärendehanteringssystem för hantering av stöd inom det regionala utvecklingsområdet. Systemet tillhandahålls av Tillväxtverket.

³ Godkänd 2025-02-20 av regionala utvecklingsnämnden.

⁴ Godkänd 2025-10-07 av regiondirektören.

ansökningsomgångar, vem som kan söka kulturmedel, riktlinjer och villkor, information om ansökan samt guideade instruktionsfilmer för ansökan samt slutredovisning.

Vid intervjuer framgår att det inte finns dokumenterade riktlinjer för att säkerställa oberoende i beslutsfattandet. Oberoende uppges diskuteras kontinuerligt vid ärendehandläggning och vid så kallade kulturstödkonferenser, där samtliga ansökningar behandlas. Enligt intervjuer lämnar den personal som anser att de inte är oberoende eller jäviga rummet när berörd ansökan behandlas. Enligt uppgift från intervju dokumenteras inte detta förhållningssätt.

Det finns dokumenterade mallar för beslut, både för beslut som beviljas samt avslås. I mallen för avslag noteras att chefens namnteckning finns redan inskannad i mallen. Det finns en mall för rekvisition av beviljat stöd som gäller för mobilitetstöd, turnéstöd samt manusbearbetningsstöd. I dokumentet *Villkor kulturstöd* återfinns ett stycke om utbetalning: ”Region Norrbotten betalar ut beslutade medel i förskott under förutsättning att den sökande blir återbetalningsskyldig om *Riktlinje stöd kultur* och/eller *Villkor kulturstöd* inte uppfylls. Utbetalning av kulturmedel sker automatiskt efter att stödmottagaren har erhållit beslut och behöver därav ej rekvireras. Utbetalning av övriga kulturstöd sker efter att stödmottagaren har erhållit beslut och skickat in en ansökan om utbetalning av stöd, en så kallad rekvisition till Region Norrbotten enligt anvisning. Stödmottagare som inte har ansökt om utbetalning av kulturstöd, helt eller delvis, senast den 31 maj året efter beslut betalas inte ut.”. Inom ramen för förstudien har vi inte erhållit några styrdokument som behandlar rutiner kring utbetalningsprocessen för stödformerna mobilitetsstöd, turnéstöd, manusbearbetningsstöd. Vi har erhållit dokument från Tillväxtverket kopplat till hanteringen i Nyps, som rör stödformen kulturmedel (projektstöd).

Av regionala utvecklingsnämndens riskanalys för år 2024 finns en risk med bäring på förstudiens område som berör kommunikation och information om möjligheter för professionella kulturskapare och företagare inom kulturella och kreativa branscher samt stödet till dessa minskar. Risken har inte tagits med till internkontrollplanen för år 2024 men i riskbedömningen uppges att verksamheten ska arbeta med information och kunskapsspridning intern och externt.

Slutsatser

Vi ser att det inte finns styrdokument specifikt för stöd till enskilda kulturutövare, utan de innefattas i styrdokument för de stödformer som de omfattas av. Vi noterar att det inte framgår av de övergripande styrdokumenten att de är politiskt antagna samt att beslut om stöd är delegerade i stor utsträckning. Styrdokumenten kan utvecklas med till exempel mer utförliga rutinbeskrivningar, mallar och tydliga bedömningsgrunder för samtliga villkor.

Diskussioner förs kring oberoende och jäv, men det har inte upprättats dokumenterade riktlinjer och rutiner för området och det saknas dokumentation vid behandling av oberoende och jäv.

Vilka typer av kontroller genomförs för att säkerställa att ansökningar uppfyller krav i beslutade riktlinjer?

lakttagelser

Vid intervju framgår att handläggarna alltid begär in F- eller FA-skattsedel vid ny ansökan för manusstöd, mobilitetsstöd och turnéstöd, från de enskilda kulturutövarna. För sökande i Nyps framgår uppgifter om sökande/företaget/företagsform i systemet. Vidare framgår att ibland så villkorar handläggarna vissa beslut. Enligt uppgift kan det, i enstaka fall, hända att besluten villkoras till t.ex. en viss medfinansiering eller att medel ska gå till en viss satsning. Då skrivs det in i beslutet och pengarna betalas inte ut innan underlag inkommit gällande medfinansieringen.

Handläggarna framhåller att den enskilde kulturutövaren har en skyldighet att meddela om det blir någon förändring i projektet som beviljats stöd, vilket även framgår av dokumentet *Villkor kulturstöd*. Handläggarna ber att den enskilde skickar in förändringarna skriftligt via funktionsbrevlådan. Ett av de allmänna villkoren *Stöd fördelas endast till drog- och alkoholfria verksamheter* beskrivs som ett av villkoren som är svårare att kontrollera. Vid intervju framgår att mycket kontrolleras i samband med uppföljning och redovisning, exempelvis om kravet om 50 % medfinansiering är uppfyllt.

Vidare framgår att ansökningarna i regel brukar vara kompletta men ibland behöver kompletteringar begäras in. Handläggarna uppger att de har blivit hårdare i handläggningen de senaste åren och att de avslår ansökningar som inte är fullständiga i större utsträckning. Då får den enskilde kulturutövaren ansöka på nytt. Vidare framgår att en enskild kulturutövare inte kan beviljas ytterligare stöd innan återrapportering har skett på tidigare beviljade stöd.

Som tidigare nämnts i rapporten finns det inte checklistor, bedömningsgrunder och instruktioner/rutinbeskrivningar som beskriver hur samtliga ställda krav ska kontrolleras, säkerställas och dokumenteras.

Enligt intervjusvar sker kontroller främst i form av skrivbordskontroller, d.v.s. genom inhämtade uppgifter/underlag muntligt eller i skrift. Platskontroller sker i begränsad utsträckning och det uppges inte finnas resurser för detta.

Slutsatser

Vi konstaterar att det sker vissa kontroller av ansökningar från enskilda kulturutövare, främst i form av skrivbordskontroller och att det förekommer även att beslut villkoras.

Det finns till viss del checklistor, bedömningsgrunder och instruktioner/rutinbeskrivningar, men inte som beskriver hur samtliga ställda krav ska kontrolleras, säkerställas och dokumenteras. Det finns även ställda villkor och krav som är svåra att kontrollera.

Finns kontroller som säkerställer att utbetalningar sker till rätt person och att dessa används till det ändamål som de beviljats för?

lakttagelser

I dokumentet *Villkor kulturstöd* framgår kortfattat och övergripande hur redovisning ska ske samt att Region Norrbotten kan kräva återbetalning av hela eller delar av stödet om Riktlinje stöd kultur och/eller Villkor för kulturstöd inte uppfylls. Beslut om stöd kan hävas om:

- Projektet/verksamheten inte bedrivs enligt beviljad ansökan
- Stödet har beviljats på grund av oriktig eller ofullständig uppgift om stödmottagarens projekt/verksamhet
- Förutsättningar för projektets/verksamhetens finansiering har ändrats
- Stödmottagaren inte fullgör skyldigheterna enligt riktlinje och villkor
- Stödet har beviljats felaktigt eller med för högt belopp
- Mottagaren inte lämnar en korrekt redovisning

Utbetalning av beviljat stöd sker i förskott under förutsättning att den sökande blir återbetalningsskyldig om *Riktlinje stöd kultur* och/eller *Villkor kulturstöd* inte uppfylls. Utbetalning av kulturmedel sker automatiskt efter att stödmottagaren har erhållit beslut och behöver därav ej rekvireras. Utbetalning av övriga kulturstöd sker efter att stödmottagaren har erhållit beslut och skickat in en ansökan om utbetalning av stöd, en så kallad rekvisition till Region Norrbotten enligt anvisning. Stödmottagare som inte har ansökt om utbetalning av kulturstöd, helt eller delvis, senast den 31 maj året efter beslut betalas inte ut.

Inom ramen för förstudien har vi erhållit *Manual för handläggningsprocess för godkännande av slutredovisning i Nyps*, som gäller stöd där hela stödbeloppet har utbetalats i förskott. I manualen framgår att handläggare ska granska uppgifterna och säkerställa att projektet:

- Genomförts enligt beslut
- Följer syfte och mål
- Redovisas tydligt och fullständigt

Om det framkommer avvikelser hänvisas handläggaren till en annan manual för avvikelsehantering.

I manualen framgår vidare att granskning av ekonomirapport ska ske där handläggare ska kontrollera att kostnaderna är rimliga, relevanta för projektet och att de är stödberättigade. Sedan ska handläggaren göra en bedömning av slutredovisning där det alltid ska anges en beslutsmotivering. Ärendet överlämnas sedan till beslutsfattare enligt delegationsordningen. När beslutet är godkänt avslutar handläggaren ärendet.

Vid intervju framgår att handläggare skickar beslut på utbetalningar som ska göras till ekonomiavdelningen som sedan manuellt utbetalar stöden till den stödberättigade. Vidare framgår att Region Norrbotten föredrar att stöd betalas ut till ett plusgiro eller bankgiro. I systemet Nyps kontrolleras plusgiro eller bankgiro. För de stödformer där ansökan inkommer via funktionsbrevlåda så kontrollerar handläggaren bankgirot respektive plusgirot. Om en enskild kulturutövare saknar plusgiro eller bankgiro så kan stöd betalas ut till ett bankkonto. Då uppges att handläggarna begär in ett intyg på att bankkontot tillhör rätt person innan beviljade medel betalas ut. I både systemet Nyps och via handläggning i regionens ärendehanteringssystem så kan handläggaren göra ändringar av bankuppgifter.

Som nämnts tidigare genomförs främst skrivbordskontroller och inte platskontroller. I dokumentet Handläggning av Kulturmedel i NYPS framgår hur handläggning ska ske av beslut och utbetalning av beviljat stöd. Inom ramen för förstudien har vi inte erhållit rutindokument som beskriver vilka kontroller som genomförs före och efter utbetalning för de olika stödformerna.

Nämndens process för handläggning från ansökan till utbetalning av stöd till enskilda kulturutövare har inte riskbedömts inom ramen för nämndens systematiska arbete med intern kontroll under åren 2024–2025.

Slutsatser

Vi ser att det görs kontroller kopplat till utbetalning i form av till exempel kontroll av bankgiro/plusgiro inför utbetalning av stöd via Nyps. I det fall utbetalning sker till bankkonto begärs ett utdrag från bank. Kontroller av ovanstående sker inte efter utbetalning av stöd.

Beroende på stödform sker utbetalning i för- eller efterskott. Det finns krav på återrapportering, vilket uppges bevakas och nya stöd beviljas inte om återrapportering av tidigare stöd inte skett. Det uppges ske kontroller avseende ovanstående även om dessa inte alltid dokumenteras och är spårbara.

Stöd till enskilda kulturutövare har inte riskbedömts inom ramen för nämndens systematiska arbete med intern kontroll, vilket vi ser som en brist.

Vilken uppföljning och återrapportering sker till styrelse/nämnd?

lakttagelser

För förstudien har vi erhållit listor på beviljade kulturstöd till enskilda kulturutövare under vår och höst 2025. Vi kan inte styrka att nämnden har behandlat dessa listor. Nedan redovisas hur många som fått de olika stöden samt vilken summa som är beviljad samt den totala summan att fördela för år 2025:

Typ av stöd	Antal beviljade enskilda kulturutövare	Beviljad summa	Total summa för år 2025 att fördela
Turnéstöd	11 st	405 000 kr	550 000 kr
Mobilitetsstöd	43 st	436 865 kr	500 000 kr
Manusbearbetningsstöd	36 st	551 000 kr	500 000 kr
Kulturmedel (projektstöd)	19 st	1 550 000 kr	7 000 000 kr

Tabell 1: Sammanställning över beviljade kulturstöd till enskilda kulturutövare under vår och höst 2025. Därutöver har utbetalningar skett av stödformen ”Snabba ryck” som ungdomar i åldern 12–25 år kan söka.

Genom protokollsgenomgång av regionala utvecklingsnämndens sammanträdesprotokoll under år 2025 noteras följande uppföljning och återrapportering:

- 2025-12-02 § 166 – Vidarefördelning av stöd kulturorganisationer 2026 genom verksamhetsstöd. Nämnden beslutade att vidarefördelningen av kulturstöd 2026 godkänns. Den totala ramen för kulturstöd uppgår för år 2026 till 70 526 600 kronor.
- 2025-02-19 § 7 – Återrapportering delegationsbeslut kulturstöd 2024-08-01-2024-12-31
- 2025-02-19 § 15 – Fördelning av statliga medel enligt kultursamverkansmodellen 2025

Rapporteringen har inte särskilt omfattat stöd till enskilda kulturutövare. Enligt intervjusvar får nämnden även återrapportering i regionala utvecklingsdirektörens rapporter och via delegationsbeslut.

Slutsatser

Nämnden beslutar om ramen för samtliga kulturmedel. Nämnden får information om vidarefördelning av stöd och återrapportering av delegationsbeslut. Nämnden får således information om beviljade/utbetalade belopp per stödform, men inte detaljerad information som berör enskilda kulturutövare. Viss övrig information kan förekomma via regionala utvecklingsdirektörens rapporter.

Sammanfattning

Utifrån genomförd förstudie konstateras att det finns vissa styrdokument och görs vissa kontroller inom området, men att det finns utvecklingsområden kopplat till bland annat att säkerställa rutiner och att samtliga villkor säkerställs och dokumenteras. Vissa villkor och krav är även svåra att kontrollera. Det framgår inte av övergripande styrdokument att de är politiskt antagna samtidigt som beslut om stöd till övervägande del fattas på delegation.

Oberoende och jäv uppges behandlas, men det saknas riktlinjer, rutiner och dokumentation av när oberoende och jäv behandlas.

Nämnden får viss information kring kulturstöd, men inte specifikt om stöd till enskilda kulturutövare.

Nämnden har inte riskbedömt kulturstöd inom ramen för sitt systematiska arbete med intern kontroll. Utifrån genomförd förstudie konstateras att den interna kontrollen kan stärkas.

Vi rekommenderar de förtroendevalda revisorerna att kommunicera förstudien till regionala utvecklingsnämnden och därefter lyfta dess slutsatser med nämnden vid kommande träffar. De förtroendevalda revisorerna kan även överväga att riskbedöma området kulturstöd i sin kommande risk- och väsentlighetsanalys.

2026-02-18

Kristian Damlin

Uppdragsledare

Anna Hilmarsson

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029–6740) (PwC) på uppdrag av Region Norrbottens revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan daterad 2025-09-18. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.